

Oppilaslähtöisen arvioinnin innovatiivinen kehittäminen ja kokeilut Kirkkonummella ja OPPIVA-verkostossa_hankkeen esittely

Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta 13.11.2019 § 21
1575/02.05.01.00/2019

Valmistelija

Opetustoimen johtaja Leila Kurki, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Uuden opetussuunnitelman 2016 käyttöönoton jälkeen opetuksen järjestäjän vuosittaisessa itsearviointikyselyssä, auditoinnissa ja arjen työssä ilmeni, että Opetussuunnitelman perusteiden 2014 mukainen arviointi on opettajille haasteelliselta, ja että tukea arviointityöhön kaivataan lisää. Ongelmana oli luoda systemaattista arviointikulttuuria, jossa tapahtuu luonnostaan formatiivista arviointia. Myös se pohditutti, miten oppilaat ja huoltajat osallistutetaan arviointiprosessiin ja miten kehitetään koko organisaatiolle yhteinen näkemys arviointiin liittyvistä käytänteistä ja toimintatavoista.

Professori Jouni Välijärvi (1996, 123) on todennut, että arviointimenetelmien muutos vaikuttaa nopeammin ja syvällisemmin opiskelijoiden työhön kuin opetussuunnitelmien muutos. Arviointi on myös tehokas muutoksen estäjä: jos arviointi ei muutu, ei muutu opiskelukaan, sillä opiskelijat muovaavat työtään pikemminkin arvioinnin vaatimusten pohjalta kuin opetussuunnitelman retoriikkaan nojautuen (Välijärvi 1996, 126). Arvioinnilla voi vaikuttaa oppilaan käsitykseen omasta osaamisestaan, tämä käsitys taas on yhteydessä yleensäkin koulumenestykseen (Najat Ouakrim-Soivio, ITK 2.4.2018).

Tarve oppilasarvioinnin kokonaisvaltaiselle kehittämiselle on ollut ilmeistä koko Suomessa uusien Opetussuunnitelman perusteiden 2014 astuttua voimaan, ei ainoastaan meidän kunnassamme. Kirkkonummen päätettiin hakea valtion erityisavustusta arvioinnin kehittämisen pilotointiin. Kunta sai valtion erityisavustusta, ja hanke toteutettiin pääosin lukuvuonna 2018-2019, mutta viimeistely jatkuu edelleen. Hankkeessa haettiin ratkaisuja

- tietojen ja taitojen yhdenvertaiseen arviointiin,
- itsearvioinnin toteuttamisen niin, että se motivoi oppilaita
- oppimisprosessin näkyväksi tekemiseen ja sen arvioimiseen.

Hankkeen lähtökohtana oli luoda opetuspalveluihin vuoden kestävä arviointikokeiluohjelma, jonka päätavoitteena oli saada aikaan toimintakulttuurin muutos. Koulut saivat ohjausta muutoksen läpiviemisessä rehtorien ja arviointitutorien kautta. Ohjaus annettiin hallinnolle ja koulujen arviointitutor-opettajille prosessinomaisena ja valmentavana, johtamisen valmennuksena koko hankkeen ajan. Tutorien kouluttajana toimi arvioinnin valtakunnallisena erityisasiantuntijana tunnettu Najat Quakrim-Soivio.

Koulut laativat omat toimintasuunnitelmansa siitä, miten kokeilu eteni kussakin koulussa. Jokainen opettaja ja opettajien kautta, oppilaat, osallistettiin yhteiskehittämiseen. Kouluissa päätettiin oman kokeilun tavoitteet ja määriteltiin kokeilun onnistumisen mittarit. Hankkeissa korostettiin kokeilukulttuurin luonteeseen kuuluvana epäonnistumisten salliminen. Kokeilu voi siis onnistua tai olla onnistumatta; epäonnistuneista kokeiluista opitaan. Tavoitteena oli kokeilujen avulla löytää organisaatiolle yhteinen näkemys arvioinnin toimintatavoista ja käytänteistä. Lopullisessa hankkeen arvioinnissa tehdään yhteenveto onnistuneista kokeiluista ja

näiden perusteella päätös siitä, mitä arvioinnin käytänteitä ja toimintatapoja jatkossa suositaan. Toisena tavoitteena oli kehittää systemaattista jakamisen ja kokeilemisen kulttuuria, joka mahdollistaa jatkuvaa oppimista ja kehittämistä muuttuvien olosuhteiden mukaan. Hankkeen aikana mallinnettiin toimintatapa kokeilujen jakamista ja tulosten systemaattista arviointia varten.

Kehittämistyön tuotoksia esiteltiin kunnan opettajien yhteisessä VESO-päivässä 21.9.2019. Hankkeen tuotoksena on syntynyt Kirkkonummen arviointiportaali sekä yhteinen arvioinnin opas. Syyslukukauden 2019 ajan tuotoksia ja käytänteitä kokeillaan ja hiotaan kirjattavaksi toteutuskelpoisina opetussuunnitelmaa varten. Opetussuunnitelman muutokset tuodaan lautakuntaan hyväksyttäväksi keväällä 2020. Hanketta on esitelty OPPIVA-verkoston johdolle, ja verkoston muissa kunnissa on suuri kiinnostus hankkeen tuotoksia kohtaan.

Hanketta esitellään lautakunnan jäsenille kokouksessa.

Esittelijä	Sivistystoimenjohtaja
Päätösehdotus	Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta merkitsee tiedoksi Oppilaslähtöisen arvioinnin innovatiivinen kehittäminen ja kokeilut Kirkkonummella ja OPPIVA-verkostossa -hankeen.
Käsittely	Opetustoimen johtaja Leila Kurki oli läsnä kokouksessa tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan.
Päätös	Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta päätti ehdotuksen mukaan.
Tiedoksi	-